

24

26/8/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister van VWS

Deadline: 30-08-2024

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) het bericht Onderzoek naar klachten over evangelist
Tom de Wal hij geeft intussen Mercedes CLA en Audi A6 weg

Datum Document

Kenmerk
3919320-1068212-PZO

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

In het mondelinge vragenuur van 21 mei jongstleden was er een vraag van het Kamerlid Tielen (VVD) aan de orde over gebedsgenezer Tom de Wal en diens genezingsdiensten. Op 24 juni jongstleden stelde dit Kamerlid samen met het lid Van Eijk (ook VVD) schriftelijke vragen over gebedsgenezers, verwijzend naar artikelen over Tom de Wal. Deze schriftelijke vragen zijn gericht aan zowel de minister van VWS, als aan de staatssecretaris van Financiën.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de bijgevoegde antwoorden mede namens de staatssecretaris van Financiën te ondertekenen.

3. Kernpunten

Gebedsgenezer Tom de Wal houdt "genezingsdiensten" en beweert dat hij mensen kan genezen van allerlei aandoeningen en ziektes. Uit de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) volgt dat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de IGJ) een aanwijzing of bevel kan geven, indien een zogenaamde *alternatieve zorgaanbieder* zorg verleent die buiten noodzaak leidt tot schade, of een aanmerkelijke kans op schade voor de gezondheid van de cliënt; bijvoorbeeld door een cliënt weg te houden van noodzakelijke, reguliere zorg. De IGJ heeft recent vier meldingen ontvangen over Tom de Wal. De meldingen gaven de inspectie geen aanleiding om nader onderzoek te doen. De melders hebben informatie of advies ontvangen over hun melding.

Bezoekers betalen geen entree voor de genezingsdiensten, maar worden wel verzocht om te doneren in lijn met het zogenaamde "welvaartsevangelie": hoe vrijgeviger je bent, hoe meer geluk en gezondheid je ontvangt.

Kenmerk
3919320-1068212-PZO

Frontrunners, de stichting van Tom de Wal, heeft een zogenaamde ANBI-status (algemeen nut beogende instelling). Een ANBI heeft diverse belastingvoordelen. Binnen de ANBI-regeling is het beogen van algemeen nut een belangrijke voorwaarde. Vanwege het neutrale karakter van de ANBI-regeling kan gedrag van ANBI's echter conflicteren met gangbare maatschappelijke waarden en opvattingen. Dit is geen reden om de ANBI-status te weigeren of te ontnemen. De grens van de vrijheid van ANBI's om hun doelen na te streven ligt bij overtreding van de wet, een rechterlijk verbod van de instelling, of daar waar de integriteitstoets van de ANBI-regeling aan de orde komt.

In 2021 is op verzoek van de toenmalige staatssecretaris van Financiën een onderzoek uitgevoerd om het algemeen nut karakter beter tot uitdrukking te laten komen. Het onderzoeksrapport (Rapport Toezicht op Algemeen Nut) bevat een lijst met 25 sets Kamervragen over gedrag van ANBI's dat conflicteert met gangbare maatschappelijke waarden en opvattingen. In het onderzoek is bevestigd dat het doorgaans gaat om zaken waarop de Belastingdienst niet kan ingrijpen. Daarnaast is in het onderzoek aanbevolen om geen toets op grondrechten op te nemen in de voorwaarden voor de ANBI-status, omdat een dergelijke toets een complexe en gevoelige afweging zou vragen van verschillende grondrechten. Het is volgens de onderzoekscommissie niet wenselijk het algemeen nut op deze manier nader inhoudelijk te laten inkaderen door de Belastingdienst.

Wel wordt op andere manieren gewerkt om ongewenst gedrag door maatschappelijke organisaties in te perken, bijvoorbeeld middels het wetsvoorstel Wet transparantie maatschappelijke organisaties. Dit wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling in de Tweede Kamer en strekt ertoe eventuele buitenlandse financiering inzichtelijk te maken en daarmee mogelijk ongewenste buitenlandse beïnvloeding tegen te gaan.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Kamerlid Tielen (VVD) heeft vaker vragen gesteld over meerdere onderwerpen rondom kwakzalverij. Ook heeft zij in 2022 een motie ingediend over het tegengaan van kwakzalverij. Met die motie werd de minister van VWS gevraagd in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn in wet- en regelgeving om kwakzalverij aan te pakken. Antwoord op die motie was dat er voldoende mogelijkheden zijn om kwakzalverij aan te pakken, omdat de IGJ toezicht houdt op alternatieve zorgverleners. Daarnaast moeten alternatieve zorgverleners calamiteiten melden bij de IGJ en op alternatieve zorgverleners is het tuchtrecht van toepassing, als de zorg wordt verleend door een BIG geregistreerde zorgverlener. Ook kent de Wet BIG een aantal strafbepalingen die zich richten tot iedereen die bepaalde in de wet opgenomen normen overtreedt. Indien sprake is van strafbare feiten, kan aangifte worden gedaan bij het Openbaar Ministerie.

Over ANBI's worden ook regelmatig Kamervragen gesteld.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Enerzijds heeft iedereen het recht om te geloven in alternatieve geneeswijzen en

om hoop of troost te vinden in gebedsgenezing. Anderzijds riep uw ambtsvoorganger tijdens een recente vragenuur iedereen op om zich te melden bij de inspectie, in geval van nadelige gevolgen na afloop van een bijeenkomst van deze gebedsgenezer. Deze oproep werd door veel media verspreid. Uit navraag bij de IGJ blijkt dat er sindsdien vier meldingen zijn gedaan. De meldingen gaven de inspectie geen aanleiding om nader onderzoek te doen.

Kenmerk
3919320-1068212-PZO

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

In de beantwoording worden relevante onderdelen van de Wkkgz en de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) toegepast.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De antwoorden zijn opgesteld in samenwerking met het ministerie van Financiën, directie WJZ van VWS en de IGJ.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.